

Lyft til at gaa ind paa, men af Hensyn til, at flere tilbøielig have berørt dem, og at der er flere Aalere efter mig, skal jeg fatte mig i muligt Korthed. Der er imidlertid et Punkt, og det er paa den ærede Kirke- og Undervisningsministers Budget, som jeg ikke kan Andet end røre lidt ved, det er navnlig Folkehøjskolerne. Naar vi tage Hensyn til de store Bidrag, der paa dette Budget gives baade til — jeg misunder ikke dem, der faae disse Bidrag — Polyteknisk Lærestiftelse, til Landbohøjskolen, Statsseminarierne, de tekniske Skoler osv., saa synes det rigtignok mig og Mange her i denne Sal, at det er meget tarveligt at give henved 60 Folkehøjskoler, som jo ere bestemte for det menige Folks Ungdom, kun 28,000 Kr. Det er ogsaa mærkværdigt, at man i Begyndelsen bestemte disse Penge til Folkehøjskoler, men senere kom Landbohøjskolerne og vilde have Tilskud deraf; nogle tidligere Ministre negtede det og sagde, at disse kunde ikke faae Tilskud, men saa kom der en ny Minister, der sagde: Jo, meget gjerne, og saa blev der saa meget Mindre til Folkehøjskolerne. Hvad er det ogsaa for en Skjærv, man henfaster til Sønner og Døttre af Smaa-kaarsfolk, idet man giver disse 66,000 Kr., hvad er det for en Skjærv ved Siden af alle de andre store Summer, vi bruge baade til det One og det Andet, og som kunne være meget nødvendige. Jeg finder, at det ser altfor simpelt og tarveligt ud under den megen Tale, der baade er begyndt med og fremdeles er ført om, at man vilde sørge for Smaa-kaarsfolk. Skulde man da ikke først begynde at sørge for dem paa den Maade, at de fik en sund menneskelig Oplysning, som kunde hjælpe dem igennem i mange Netninger? Kan man ikke blive enig om her i Thinget at give anderledes rigelig til trængende Elever, der komme til saadanne Skoler, da mener jeg, det vil være rigtigst af andre Grunde, ogsaa paa Grund af den store Vilkaarlighed — det skal siges og atter siges — hvormed de 28,000 Kr. ere blevene uddelte til Højskolerne — de ere nemlig ikke uddelte efter Vedkommendes Trang og Læve, men i adskillige Tilfælde efter helt andre Hensyn, derfor kunde der leveres praktiske Beviser, som ikke lade sig omstøbe — at man fletter disse 28,000 Kr. til Højskolerne og ikke giver dem en Skilling, men lægger dette Beløb til de 66,000 Kr. til trængende Elever, saaledes at der bliver 94,000 Kr., og saa giver ordentlige Instruere til dem, der omkring i Landet uddele disse Penge til trængende Elever, om, at de ikke maa give dem altfor lidt, saa at det bliver altfor kostbart for dem at tage hen til Skolen. Jeg vil imidlertid henstille til den ærede Kultusminister ligesom ogsaa til det eventuelle Udvalg, der bliver nedsat, om det ikke skulde være rigtigst at gaa lidt høiere; jeg vil tillade mig at foreslaa, at vi i Aar sætte Beløbet til 150,000 Kr. Man begynder jo fra

alle Sider at tale om Smaa-kaarsfolk, viis det saa i Gjærningen ved at gaa op til dette Beløb, det er jo meget lidt i Forhold til, hvad man anvender til andre Diemed. Desuden vil jeg i Anledning af Højskoleloven tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at jeg mener, vi ikke ret længe kunne blive staaende ved den Udvidning, som Skolerne nu have, men at vi maa komme ind paa Skoler, der give en udvidet Undervisning. Som bekendt har der hidtil været to saadanne, men den ene af dem er desværre — jeg siger desværre — nu blevet lukket ved Forstanderens Død. Det har gledet mig at høre en Udtalelse af Kultusministeren om denne Sag, ikke her i Forsamlingen, men til en Deputation af Danmarks Lærforening. Det er første Gang, at en Kultusminister er gaet ind paa denne Tanke om en udvidet Højskole, og det har derfor gledet mig dobbelt at høre denne Udtalelse netop fra den nuværende Kultusminister. Thi jeg skal ikke dømmes efter Bild- og Beskrivelse, men rent ud efter Kjendsgjærninger, og naar derfor den nuværende Kultusminister gjør Noget, som jeg finder, der er Værd værd, skal jeg være villig til at give ham Retten derfor. Den ærede Kultusminister udtalte da, at han ogsaa fandt en udvidet dansk Folkehøjskole i stor Stil nødvendig, men det Gnefte, han var imod, var, at den skulde være i Sorø eller noget andet Sted ude i Landet; han mente, at Skolen derimod skulde ligge her i Kjøbenhavn, hvor alle Betingelserne for en saadan Skole, der gav en mere omfattende Oplysning, vare tilstede. Allerede dette var meget, at den ærede Kultusminister vilde være med til at gaa ind paa Oprettelsen af en saadan Skole; men jeg mener nu, at, naar han kan gaa ind paa, at en saadan Skole faar Fremgang her i Landet, saa maa han ogsaa kunne gaa ind paa, at den kommer til at ligge i Sorø. Der har været mange Tilfælde dertil. Jeg behøver vist ikke at fortælle det, thi vi kjende det vistnok Allesammen, navnlig har Allen i sin Haandbog i Fædrelandets Historie fremhævet helt igennem, hvorledes Frederik den Anden begyndte med en bedre Skole, hvorledes Christian den Fjerde stiftede et ridderligt Akademi til, men som ikke vilde gaa, fordi han, som Grundtvig sagde, vilde forbedre Danskt med Lyff og Latin, som netop var forældet, hvorledes dernæst Holbergs store Gave kom til, og saa fremdeles, indtil den sidste Kommission blev nedsat i denne Sag, nemlig Kommissionen fra 1866. Der er altsaa gjort flere Tilfælde dertil, og jeg haaber nu, at en saadan Skole vil kunne komme inden ret lang Tid, og naar Ministeren vil vise sig villig til at komme en saadan Skole imøde, da er jeg vis paa, at Folkethinget fremdeles ogsaa vil vise stor Villighed imod Universitetet til at lade det faae Sit, naar Folket saar Sit til almen Dannelsen i stor Stil. Med disse Ord